

DOF gør en forskel

Det internationale miljø- og udviklingsarbejde

Forord

“Dansk Ornitologisk Forening gør en forskel” er temaet for dette tillæg om DOF’s bidrag til det internationale miljø- og udviklingsarbejde. Som formand for foreningen er jeg stolt af at kunne konstatere, at DOF virkelig gør en forskel. Miljøbistand virker!

Det er med stor fornøjelse, at jeg har læst artiklerne omkring de små mirakler, vi har udrettet ude omkring i Verden. Det er endda gjort for små midler, så her har vi fået valuta for vores penge. Det har også glædet mig, at udenrigsminister Per Stig Møller på vegne af regeringen i et interview i dette tillæg forsikrer, at dansk støtte til international naturbeskyttelse fortsætter - også i fremtiden. Vi har ellers i lang tid været nervøse for miljøbistandens fremtid, idet den her i disse måneder skal genforhandles i Folketinget. At regeringen fortsat ser et behov for miljøbistand til “grønne” projekter er afgørende, så vi også i fremtiden som danskere kan leve op til det globale ansvar for en bæredygtig udnyttelse af naturens ressourcer.

Da DOF i begyndelsen af 80’erne påbegyndte foreningens internationale arbejde var det i erkendelse af, at vores danske fugle er internationale nomader - trækfugle. Derfor har arbejdet i Dansk Ornitologisk Forening i stigende grad været grænseoverskridende. Vi har et globalt ansvar for at sikre en bæredygtig udnyttelse af hele klodens natur og miljø. Det er DOF’s erfaring, at naturbeskyttelse i andre lande skal gå hånd-i-hånd med udviklingskabende aktiviteter, sådan at lokalbefolkningen får hjælp til at sikre en bæredygtig udnyttelse af de naturområder, de lever i og omkring. Dette kan der også læses om i tillægget, og det er også en af forklaringerne på, at vi ikke kun laver egentlig naturbeskyttelse, men også går ind og laver konkret udviklingsarbejde. For eksempel ved at hjælpe lokalbefolkningen med at etablere drikkevandsbrønde i Indonesien eller lave træning i bæredygtigt landbrug i Tanzania.

Vi tror stadig på, at DOF har meget at udrette. Ikke mindst når vi ser på resultaterne i forhold til bevillingerne. Siden 1990 har DOF kanaliseret ca. 36 mio. kroner til international miljø- og naturbeskyttelse. Midler som primært er kommet fra de danske myndigheders miljøbistandspuljer, men også DOF’s medlemmer og private danske fonde har bidraget med midler. Det siger vi tak for. For det har virket - og jeg tror også på, at DOF i fremtiden vil give et væsentligt bidrag til det internationale miljø- og udviklingsarbejde.

Christian Hjorth

Christian Hjorth
Formand
Dansk Ornitologisk Forening
DOF-BirdLife Danmark

Dette hæfte om internationalt miljø- og udviklingsarbejde, “DOF gør en forskel”, er produceret som et tillæg til Fugle & Natur nr. 2, 2003 og finansieret af Danidas oplysningsbevilling under Udenrigsministeriet.

Redaktion: Anita Pedersen og Helge Røjle Christensen (ansv.)

Tillægget kan rekvireres som særtryk ved henvendelse til Dansk Ornitologisk Forening.

Foto på forsiden:

Kvinder med plakater om de truede dyr og fugle i Uluguru-bjergene. Fra et DOF projekt i Tanzania. Foto: Anita Pedersen
Sort Stork på rede. Fra et DOF projekt i Letland. Foto: A. Petrina.

Rent drikkevand er vigtig for enhver udvikling. Brønden på forsiden er et af resultaterne af et DOF projekt i Indonesien.
Foto: Niels Riis.

*Den smukke Sumba
Kakadue - en underart
som kun findes på øen
Sumba.*

*Foto: Alain Compost,
BirdLife Indonesia.*

En nationalpark er kun begyndelsen...

AF NIELS RIIS

Samspil mellem fugle og mennesker - demokrati og udvikling i Indonesien

Nationalparker anses for at være et af de bedste midler til at sikre fremtiden for sjældne fuglearter og truede naturtyper. Og glæden er stor blandt alle naturforkæmpere, hver gang det lykkes at få et af Verdens lande til at etablere en ny nationalpark. Men arbejdet med at opnå en god beskyttelse af fugle og natur er langt fra slut med den officielle udpegning af en nationalpark - tværtimod er en ofte langvarig arbejdsproces først lige begyndt.

Kun 8 pct. skov tilbage
Sumba ligger i det sydøstlige Indonesien mellem Bali og Timor. Øen er 11.000 km² stor - eller som en fjerdedel af Danmark. Sumba har et helt enestående dyre- og planteliv. Her findes bl.a. otte arter af fugle, som kun findes på Sumba og ingen andre steder i hele verdenen (arterne kaldes "endemiske", når de kun findes indenfor et geografisk begrænset område). Mest iøjnefaldende er den store sjældne Sumba Næsehornsflugt, og den mindste er Abrikosbrystet Solfugl, der er vidt udbredt på øen.

Sumba var engang dækket af store sammenhængende skove. I kolonitiden var øen berømt for sit aromatiske sandeltræ, der blev eksporteret vidt omkring. Men efterhånden forsvandt skovene, og befolkningen gik over til at avle heste på de store græssletter, som hvert år bliver brændt af i tørtiden for at forbedre græsningen. Skovene har derfor ikke kunnet genskabes. I dag er under 8% af Sumba skovdækket, og der findes kun tre større sammenhængende skovområder tilbage.

Det var netop de to største sammenhængende skovområder: Laiwangi-Wanggameti og Manupeu-Tanadura, som de indonesiske myndigheder i 1998 udpegede til nationalparker. Det var et resultat af flere års grundige undersøgelser af øens fugle- og dyreliv, som blev udført af DOF's søsterorganisation BirdLife Indonesien. På papiret ser det flot ud med to nationalparker på omkring 1.300 km². Men virkeligheden er en anden. I og omkring nationalpar-

Skovene på Sumba er vigtige for den lokale befolkning - også som jagtterræn. Foto: Anita Pedersen.

Gamle stenvarder i landskabet bruges ved kortlægning af nationalparkernes grænser. Foto: Anita Pedersen.

kerne ligger 46 landsbyer med ca. 50.000 indbyggere. Og under halvdelen af nationalparkerne er skovdækkede.

Befolkningen på Sumba er meget afhængige af skovene, som forsyner dem med en lang række råvarer. Træerne er nødvendige for bygningen af traditionelle huse. Skovene forsyner også med brænde, bær, frugter og ikke mindst plantedele til indfarvning af garner til en omfattende produktion af håndvævede ikat-stoffer. Skovenes evne til at beskytte og tilbageholde grundvandsressourcerne er samtidig vigtig for hele øens vandforsyning. Endelig har skovene også været grundlaget for en omfattende indfangning af fugle, og især papegøjer der sælges som burfugle.

Dansk bistand

Med bistand fra den danske ambassade i Indonesien startede DOF og BirdLife Indonesien i 1999 et pilotprojekt, der skulle sikre inddragelsen af lokalbefolkningen i arbejdet med at etablere nationalparkerne. Pilotprojektet blev en succes, så i år 2000 fik DOF sammen med BirdLife Indonesien tildelt 3 mio. kr. til et tre-årigt projekt fra Danida. Grundlaget for projektet er dannelse af lokale brugergrupper i landsbyerne omkring nationalparkerne, der kollektivt samarbejder om gravning af brønde, etablering af dyrk-

ningsterrasser, markvanding, indsamling af frø, anlæggelse og pasning af planteskoler samt tilsåning og plantning af træer i og mellem markerne efter principperne for "agro-forestry", en blandet produktion af forskellige afgrøder beskyttet og gødet af spredte træer.

Landsbyboerne viser i dag stolt deres brønde, deres planteskoler og deres nytillantede marker frem. Landsbyboerne har taget så godt imod samarbejdsformen, at mange taler om, at brugergrupperne med tiden skal kunne komme til at fungere uden hjælp udefra, og i flere landsbyer har man planer om at etablere andelselskaber til at forestå indsamling, transport og afsætning af de lokale landbrugsprodukter. Men ikke alt er let, og det tager tid. Der har været omfattende tørke i efteråret 2002 og kraftige græshoppeplager, så høsten er atter slået fejl.

I projektet har der samtidig været en intens formidling af information omkring betydningen af at beskytte skovene. Det er sket både til myndigheder, skolebørn og bønder, der alle er blevet undervist i skovenes betydning. Og virkningen er til at tage af føle på: Landsbyboere fortæller stolt om, hvordan de har stoppet fremmede lastbiler med ulovligt skovetømmer og tvunget dem til at læsse tyvekosterne af, eller om idømmelse af traditionelle straffe til lokale syndere. Projektets

plakater med opfordringer til at beskytte skovene, forhindre afbrændingerne og stoppe den ulovlige handel med papegøjer findes overalt på øen som den foretrukne vægudsmykning lige fra den fattigste hytte i landsbyen til amtsborgmesterens kontorer.

En vigtig del af projektet har været at bistå med at fastlægge den endelige afgrænsning af nationalparkerne. De foreløbige grænser er sammenbragt af tre forskellige slags skovbeskyttelsesområder, som blev udlagt og delvist afmærket i perioden 1930-1992. De forskellige afgrænsninger er langt fra sammenfaldende - og skoven følger ofte et helt fjerde forløb. Mange marker, som har været dyrket i årtier, og hele landsbyer, ligger indenfor nationalparkernes grænser, mens tilstødende skove ligger udenfor. Det er en kæmpe opgave at få fastlagt de endelige grænser for nationalparkerne.

Det har været grundlæggende for hele processen, at der skal tages vidtgående hensyn til den lokale befolknings velerhvervede rettigheder, og at lokalbefolkningen skal inddrages mest muligt i beslutningerne. De indonesiske myndigheder har ikke nok erfaringer og ressourcer til at løse opgaven. Projektet hjælper derfor også myndighederne med at løse denne opgave. I tusindvis af gamle afmærkninger med grænsepæle eller sten-

De sidste skove på Sumba er fortsat truede. Foto: Anita Pedersen.

Niels Riis fra DOF besøger et skovlandbrug hos familien Bakul på Sumba.

Foto: BirdLife Indonesia.

varder er blevet registreret sammen med de faktiske mark- og skovgrænser. Informationerne er blevet digitaliseret, og arealanvendelserne i og omkring nationalparkerne er analyseret og kortlagt ud fra satellitbilleder.

Alle disse informationer anvender BirdLife Indonesien, når de sammen med myndighederne forhandler med de lokale beboere om at indgå aftaler om den fremtidige anvendelse af arealerne mellem den egentlige skov og de officielle nationalparkgrænser, der fremover kommer til at fungere som en buffer-zone mellem naturskovene og det omgivende landbrugsland. Indtil nu er det lykkedes

BirdLife Indonesien at indgå aftaler om arealanvendelsen i fire af de mest problematiske landsbyer. Det har været et stort og meget vanskeligt arbejde at få de mange store og små aftaler på plads, men arbejdet roses nu fra alle sider - lige fra de lokale landsbyråd og helt op til skovbrugsministeriet i Jakarta. Hvis det lykkes at skaffe midler til en fortsættelse af projektet, er det DOF og BirdLife Indonesia's mål at etablere sådanne aftaler i yderligere 20 landsbyer.

DOF gør en forskel

DOF's projekt har bragt nye demokratisk inspirerede tanker ind i den indonesiske nationalpark-forvaltning, som ligger fint i tråd med den gode politiske udvikling i Indonesien efter præsident Suhartos fald i maj 1998. En vigtig del er forslaget om at etablere bestyrelser for nationalparkerne med repræsentanter for de lokale myndigheder og lokalbefolkningen, som skal have medindflydelse på nationalparkerne's ledelse. Tanken har nu bredt sig til andre nationalparker i Indonesien, som f. eks. den berømte Komodo Nationalpark. Forhåbentlig lykkes det med hjælp fra DOF at få etableret det lokale samarbejde omkring nationalparkerne, som skal sikre fremtiden for Sumbas truede dyre- og planteliv samt forbedrede levevilkår for lokalbefolkningen.

Sukianto Lusli, direktør for BirdLife Indonesia:

"Samarbejdet med DOF har styrket opbygningen af vores organisation. Særligt har vi lært meget af DOF igennem jeres erfaringer med forvaltning af projekter og erfaringer fra jeres andre internationale projekter.

DOF har også givet os en stor indsigt i, hvordan I arbejder politisk og hvordan I samarbejder med myndigheder og brugergrupper. En erfaring som har været meget værdifuld for os, og som bidrager til kapacitetsopbygningen af vores organisation."

Niels Riis er næstformand i DOF's internationale udvalg og besøgte Sumba på en rejse i januar 2003.

I nationalparken i Sierra Madre findes den sjældne Abeørn, men også det indfødte Agta-folk, hvor af en del fortsat lever som jægere og samlere. Foto: Finn Danielsen.

Filippinernes største nationalpark

I slutningen af 1980'erne undersøgte et hold ornitologer fra DOF, Zoologisk Museum og BirdLife International et stort skovområde i Sierra Madre på den filippinske ø Luzon. Det viste sig at være et såkaldt hot spot for biodiversitet, biologisk mangfoldighed, med mindst 70 globalt truede eller nær-truede arter, heraf 13 pattedyr, 46 fugle, 7 krybdyr og padder og fire marine skaldyr i havet udfør skovområdet. Den kæmpemæssige Filippinske Abeørn har her et af sine sidste levesteder, og området huser også arter som Koch's Pragtdrossel, verdens største flyvende pattedyr Golden-crowned Flying Fox (en flagermus) og Philippine Crocodile, der anses som en af verdens sjældneste krokodillearter.

DOF's ekspedition dengang var støttet af Aage V. Jensens Fonde og dens resultater skabte så meget opmærksomhed om naturværdierne i området, at det i dag er udpeget til Filippinernes største nationalpark, Northern Sierra Madre Natural Park på 360.000 hektar af tropisk regnskov and marine områder.

Filippinerne er et af de lande i troperne, hvor der er mindst tilbage af den oprindelige skov og som i forhold til sit land areal har flest udryddelsestruede arter. Udsigterne for nationalparken i Sierra Madre er gode. Den indsats, som DOF startede i samarbejde med lokale NGO'er og det filippinske miljøministerium, er siden blevet fulgt op af Danida og Verdensbanken med DOFs tidligere direktør Arne Jensen som chefrådgiver på projektet:

"De senere år har vi især fokuseret på at inddrage lokalbefolkningen i beskyttelsen af nationalparken", fortæller Arne Jensen. "Der bor over 26.000 mennesker i eller nær parken, heraf mindst 1800 indfødte af Agta-stammen, hvoraf mange fortsat lever som nomadiske jægere og samlere. Hvis det skal lykkes at bevare naturen på lang sigt, så skal lokalkommunerne og den lokale befolkning have medansvar for parkens forvaltning, men de skal så også under dette ansvar kunne nyde godt af en forsvarlig udnyttelse af området. I virkeligheden er det mennesker, vi forvalter."

Arne Jensen påpeger at med kun 50 ansatte og 150 lokale frivillige og næsten ingen midler til rådighed i nationalparkforvaltningen, er det vanskeligt at kontrollere et område på 360.000 hektarer. Derfor er det helt afgørende, at den lokale befolkning selv ser en interesse i at bevare området, og at de internationale donorer og NGO'er forbliver i området. Fra 2003, hvor Verdensbanken stopper sit filippinske engagement i naturbeskyttelse, har Holland og WWF taget over. Arne Jensen ser med tilfredshed på dette nye tilsagn og ser tilbage på en DOF indsats, der gjorde en stor forskel.

Bialowieza - den sidste urskov i Europa

Bialowieza-skoven på grænsen mellem Polen og Hviderusland rummer de sidste rester af den oprindelige skov i det centrale Europa. Også her har DOF været engageret i naturbeskyttelse i samarbejde med den polske BirdLife partner OTOP.

DOF's projekter foregik i slutningen af 90'erne og var både håndfaste og højtflyvende. Det ene projekt drejede sig om at fremme naturturisme og resulterede i byggeriet af et fugletårn og naturstier. Det andet projekt gik ud på at kortlægge skovene med billeder optaget fra satellit og blev udført af Ornis Consult. Begge projekter var finansieret af Aage V. Jensens Fonde.

Biologen Steffen Brøgger-Jensen arbejdede dengang i Ornis Consult, men er fortsat engageret i Bialowieza-området, nu for COWI A/S.

"I dag har vi udvidet indsatsen, så vi også inddrager skoven på den hviderussiske side af grænsen, fortæller Steffen Brøgger-Jensen. "Det sker i et såkaldt Cross-border-projekt under titlen Skov uden Grænser, finansieret af Miljøministeriets øststøtte. Vi bygger videre på den kortlægning, som startede med DOF-projektet. Det kan blandt flere andre ting bruges til at inddele skoven i zoner, alt efter skovens biologiske betydning."

Når det gælder turismen er der siden sket store ting i Bialowieza. På den polske side er der for nylig opført tre nye hoteller til gæster der gerne vil opleve Bialowiezas spændende natur og kultur.

"Den planlagte udvidelse af nationalparken i Bialowieza-skoven mødte megen lokal modstand, så det er vigtigt at befolkningen ser at det er muligt at skaffe andre indtægter fra naturområdet end blot gennem skovhugst", siger Steffen Brøgger-Jensen.

Den danske øststøtte har netop givet nye midler til skovbeskyttelsen i Bialowieza, og både EU og FNs udviklingsprogram er ved at forberede projekter i området.

Kortlægning af Bialowieza med billeder fra satellit kan sikre en bedre beskyttelse.
Foto: DOF

Denne smukke han af den truede Gurneys Pitta var blevet fanget for at blive solgt som burfugl. Men DOF's projekt gav også undervisning til skolebørn. Et af børnene meldte tilbage om den indfangede fugl - og den blev igen sat ud i regnskoven. Foto: Philip Round.

Gurneys Pittas sidste levested

I perioden 1995-1999 gennemførte DOF et projekt i Khao Nor Chuchi det sydlige Thailand, finansieret af Danced under Miljø- og Energiministeriet med ca. 10 mio. kroner. Projektet var et integreret udviklings- og naturbeskyttelsesprojekt, hvis overordnede formål var at stoppe de illegale fældninger af regnskov i området. Khao Nor Chuchi blev verdenskendt i begyndelsen af 80'erne, da man genopdagede levestedet for en af de mest sjældne pragtdrosler, Gurneys Pitta. Hidtil havde man kun haft enkelte skind i zoologiske samlinger, men der var ingen som rigtig vidste, hvor den fandtes i naturen. DOF's projekt fik bremsede hastigheden af de illegale rydninger i området, og det lykkedes at få udarbejdet et forslag til en forvaltningsplan for området, som vil gavne bestanden af Gurneys Pitta.

Efter at DOF har ophørt sine aktiviteter i området, er der sket mange positive ting. DOF's søsterorganisation BCST-BirdLife Thailand har overtaget ansvaret for denne globalt truede art. De har bl.a. udvirket at den thailandske konge er gået aktivt ind i sagen for bevarelsen af Gurneys Pitta. Kongen har haft udkommanderet et korps af nationalparkvagter, som patruljerer i området. Det er en stor gevinst, at kongen er gået ind i sagen, fordi thairerne er meget royale og ser deres konge lidt som en gud. Kongens ord vil blive fulgt, man tør ikke gå ham imod. Dernæst er der blevet udarbejdet en national handlingsplan for bevarelse af Gurneys Pitta, hvorunder det thailandske miljøministerium har været meget aktive. Så det er meget glædeligt at konstatere, at de thailandske myndigheder og lokalbefolkning selv ser en interesse i at bevare området og Gurneys Pitta. Der findes stadig kun ca. 20 par i naturen, og indtil nu ved man kun med sikkerhed,

Vadehav på Sumatra

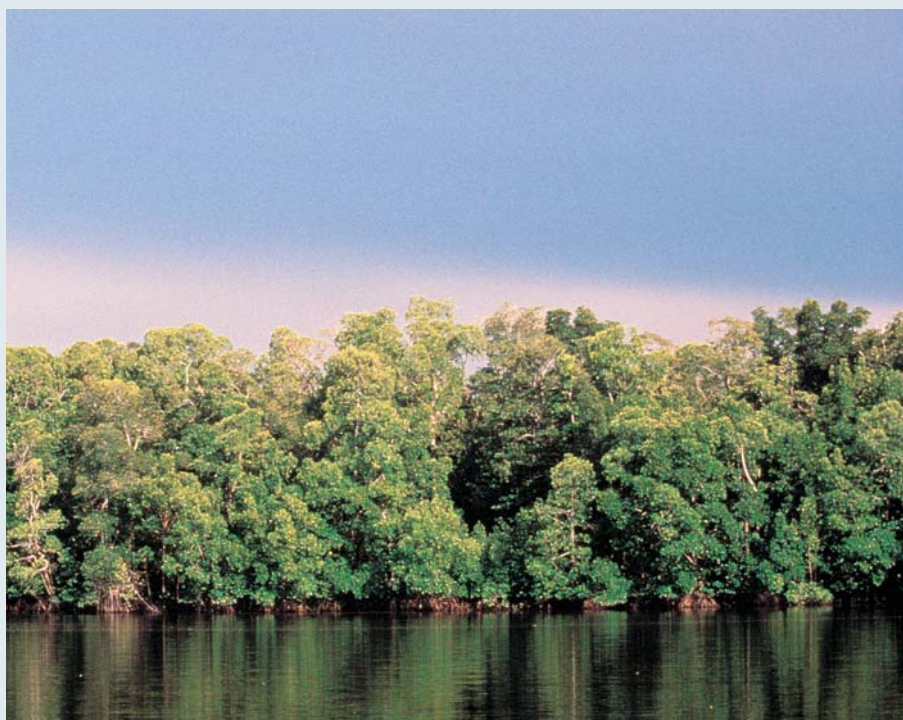
Det begyndte med en sommerferie i 1985 for to unge ornitologer fra DOF's arbejdsgruppe for international fuglebeskyttelse. Men Finn Danielsen og Henrik Skov var så imponeret af deres opdagelser langs østkysten af Sumatra, at de vendte tilbage. Næste gang som et led i et DOF-projekt støttet af både Danida, Verdensnaturfonden og Aage V. Jensens Fonde.

Området Sembilang består af sumpskove, mangrove ved kysten og et tropisk vadehav, som viste sig at være et af de vigtigste områder for rastende vadefugle i Sydøstasien. For seks vadefuglearter er det blandt verdens vigtigste rasteområder, og blandt ynglefuglene findes blandt andre den truede Mangrovestork (Milky Stork). Den lokale befolkning er også afhængig af fiskeriet i mangroveområderne, men både natur og mennesker er truet af kommercielle interesser i rejefarme og skovhugst som mange andre steder i Sydøstasien.

Det lykkedes for projektet af få samlet den lokale befolkning og myndighederne til en workshop om konflikterne mellem natur og mennesker. Det har resulteret i en egentlig planlægning af landskabsudnyttelsen, som ellers var ukendt på Sumatra. Og ikke mindst i udpegningen af en 390.000 hektar stor nationalpark med vadehav, mangrove og sumpskove.

Finn Danielsen glæder sig over, at DOF's indsats nu bliver ført videre af de lokale myndigheder støttet af blandt andre Verdensbanken:

"Indonesien er på mange måder et land i opløsning. Den centrale regering har ikke styr på de lokale provinser. Derfor er det helt afgørende, at det er de lokale myndigheder på Sumatra, som er engageret i beskyttelsen af Sembilang", siger han.

Mangroven her på Sumatra er nu nationalpark. Det begyndte med et besøg fra DOF. Foto: Finn Danielsen.

DOF's internationale

Fugle kender ingen grænser

Fugle lader sig ikke bremse af grænser på et landkort. Milliarder af trækfugle tilbagelægger kolossale afstande mellem yngleområder og vinterkvarterer. Flertallet af "vore" danske fugle er trækfugle. De er ynglefugle, som tilbringer vinteren mod syd, eller som besøger os om vinteren efter yngletiden i nord. Derfor er arbejdet i DOF efterhånden blevet grænseoverskridende. Vi har erkendt, at vi har et globalt ansvar for en bæredygtig forvaltning af klodens natur og miljø.

Det globale ansvar

Jordens tropiske skove- og vådområder er hjemsted for det mest artsrige plante- og dyreliv. En stor del af disse naturressourcer er samtidig eksistensgrundlag for nogle af klodens fattigste mennesker. Fra vådområder og skove skaffes der ikke blot livsvigtige produkter som vand, føde, brændsel, medicin og byggematerialer. Vådområder spiller også en vigtig rolle ved f.eks. at beskytte landbrugsområder mod oversvømmelse og erosion samt ved naturligt at opsamle næringsstoffer og forurenende udledninger fra landbrug og industri. Skove spiller en afgørende rolle ved at bidrage til vandforsyningen og opretholde et gunstigt klima.

Det er ikke nemt at genskabe disse økologiske processer, når skove og vådområder er ødelagt og deres naturlige egenskaber gået tabt. I den vestlige verden kan vi betale os ud af vore fejltagelser, men for den fattige landbefolkning i den tredje verden er genetablering af skov- og vådområders naturlige funktioner sjældent en reel mulighed. Som regel bliver befolkningen i stedet kastet ud i sult og elendighed. DOF har derfor i stigende grad engageret sig i tropenerne, idet DOF finder at bevarelse af naturen og dens mangfoldighed er en global opgave, vi også har et ansvar for. I de internationale projekter lægger vi derfor særlig vægt på at samarbejde med lokalbefolkningen om at finde bæredygtige løsninger.

BirdLife International

DOF er den danske partner af den globale natur- og miljøbeskyttelsesorganisation BirdLife International. Organisationen har i dag nationale partner-organisatio-

Forurening er en af de globale trusler mod fuglelivet. Her er det en flamingo i olie. Foto: C. Wells, BirdLife International.

ner i 103 lande med mere end 2,5 millioner medlemmer. Partnerskabet er direkte forankret i nationale græsrodsorganisationer, som har et fælles ansvar for BirdLife Internationals arbejdsprogram. En af DOF's vigtigste roller i partnerskabet er at styrke de andre partnere, dvs. at hjælpe til at udvikle slagkraftige ligesindede organisationer i andre dele af verdenen - noget som DOF i dag praktiserer i Litauen, Tanzania og Indonesien.

For at styrke det regionale partnerskab har BirdLife International decentraliseret sit arbejde ved at etablere regionskontorer. Således har det europæiske samarbejde været koordineret gennem BirdLife Internationals europæiske kontor i

Kronprins Frederik besøger DOF's regnskovsprojekt i Khao Nor Chuchi i Thailand. Foto: Anita Pedersen.

Bruxelles, hvor EU's miljøpolitiske arbejde følges på nært hold. DOF har en repræsentant i BirdLife Europas bestyrelse og er dermed stærkt engageret i det europæiske frednings- og naturforvaltningsarbejde.

Bæredygtig forvaltning

I BirdLife International har man altid sat saglighed og solid faglighed højt. Organisationen har gennem flere år bestræbt sig på at identificere områder, som er særligt enestående. Der gælder de såkaldt endemiske fugleområder (Endemic Bird Areas - EBA's). EBA's er levesteder for mange af de mest truede fugle, og de er også betydningsfulde for den bredere biodiversitet. BirdLife International har også arbejdet med at kortlægge de såkaldte vigtige yngle- og rastefuglelokaliteter (Important Bird Areas - IBA's), som på én gang er en indsats for at styrke lokalt samt regionalt samarbejde.

I forbindelse med at sikre bæredygtig forvaltning af naturområder arbejder BirdLife International kun omkring EBA's og IBA's. En vigtig del af BirdLife Internationals arbejde går ud på at oplyse de respektive landes myndigheder om, at

engagement

Hvert fjerde år afholder BirdLife International verdenskonference med deltagelse af samtlige partnerorganisationer. På billedet ses Dronning Noor af Jordan, som er protektor for BirdLife International. Hun overrækker en hæderspris til Joe Sultana fra BirdLife Malta. Foto: Anita Pedersen.

en indsats for at sikre netop disse enestående områder vil være et meget effektivt bidrag til bevarelse af Jordens samlede artsrigdom. Gennem dette arbejde forsøges det at hjælpe myndighederne med at lave en politisk prioritering, så landenes vigtigste ansvarsområder bliver beskyttet. I den forbindelse søger BirdLife International sammen med myndighederne at sikre en bæredygtig forvaltning af naturressourcerne i de identificerede områder. Her udføres der ofte integrerede udviklings- og naturforvaltningsaktiviteter. Det kan være oplysningsaktiviteter, træning af myndigheder samt lokale, etablering af brugergrupper, kortlægning og markering af reservatgrænser, undersøgelse af fugle- og dyreliv, introduktion af udviklingsskabende aktiviteter mv. Dette er nogle af de aktiviteter, som BirdLife International og DOF har erkendt er nødvendige. Naturbeskyttelse skal gå hånd-i-hånd med udviklingsskabende aktiviteter, for at vi kan være med til at sikre en bæredygtig forvaltning af de naturlige ressourcer for eftertiden.

Anita Pedersen er biolog og leder af DOF's internationale afdeling

Den tropiske regnskov er den artsrigeste natur på kloden, men truet næsten overalt. Foto: Anita Pedersen.

DOF's internationale indsatsområder

DOF's internationale projektarbejde er primært koncentreret omkring følgende emneområder:

- Bistand til opbygning og drift af søsterorganisationer,
- Bistand til beskyttelse og forvaltning af internationalt eller regionalt betydningsfulde naturokalteter,
- Bistand til integrerede udviklings- og naturforvaltningsprojekter,
- Bistand til naturpolitisk arbejde,
- Bistand til information og oplysningsaktiviteter om bæredygtig forvaltning og naturbeskyttelse,
- Bistand til biologisk dataindsamling og bearbejdning.

Derudover koncentrerer DOF sit internationale arbejde i de tre indsatsområder: Østeuropa, Sydøstasien og Østafrika.

Til udførelse af DOF's internationale projektaktiviteter har tilskud udefra været af stor betydning. De internationale aktiviteter har overvejende fået støtte via de statslige bistandsinstitutioner gennem Dancee (Øststøttefonden Miljøministeriet), Danida og ambassaderne (Udenrigsministeriet), Projektrådgivningen, Småprojektpuljen under Friluftsrådet, samt det tidligere Danced nu under Danida. Dernæst har DOF også fået bidrag fra Nordisk Råd, EU samt bidrag fra private personer, fonde og virksomheder.

Midler indsamlet fra private sker primært via bidrag til Fugleværnsfonden og fra DOF's ekskursionsudvalg. De private indsamlede midler benyttes i stigende grad som igangsætter i regioner, hvor et fremtidigt længerevarende engagement fra DOF er påtænkt.

*Liutauras Raudonikis i felten.
Foto: Jakob Holst.*

Udsigt over Baltoje Voke i Litauen, et af de vådområder, hvor DOF samarbejder med den litauiske ornitologiske forening, LOD. Foto: Jakob Holst.

DOF's indsats - set fra

Mit første møde med DOF fandt sted i efteråret 1997, hvor to DOF medarbejdere besøgte vores organisation LOD-BirdLife Litauen (LOD). På det tidspunkt var LOD en meget lille organisation, vi havde intet kontor, men et lånt værelse på ca. 6 m² på Vilnius Universitet. Vi havde to meget gamle computere og kun en medarbejder, som var projektansat. Det var i dette efterår, at LOD og DOF indgik en treårig samarbejdsaftale omkring kapacitetsopbygning af LOD, herunder økonomisk støtte samt træning og vidensoverførelse. Dette møde blev historisk for LOD, for samarbejdet med DOF bevirkede, at LOD udviklede sig til ikke kun at blive en af de største grønne græsrodsorganisationer i Litauen, men også et af de vigtigste talerør for en bæredygtig forvaltning af vores lands naturlige ressourcer.

Personligt har jeg haft stor glæde af at samarbejde med DOF. Først gennem det store Østersønetværksprojekt og dernæst gennem udvikling af forvaltningsplaner for to vigtige vådområder. Derfor vil jeg takke DOF for jeres interesse i Østeuropa, for at I har hjulpet os godt på vej efter murens fald. I har bl.a. bidraget til, at det har været muligt for os at kunne deltage i konkrete aktiviteter, deltage i at løse vores

eget lands miljøproblemer, men ikke mindst at lære hvorledes man forvalter store projekter.

Resultatet af dette langvarige samarbejde har bl.a. været at:

- LOD medlemmer har haft mulighed for at deltage i konkrete miljøprojekter med dataindsamling mv.
- LOD's viden har gjort, at vi er blevet betragtet som eksperter af vores egne myndigheder i forbindelse med udpegning af Natura 2000 områder (EU fugle- og habitatområder),
- LOD's medlemmer har været direkte involveret i revision af national miljølovgivning i forbindelse med EU optagelsesprocessen,
- LOD's medlemmer er blevet inviteret til at deltage i nationale råd og komiteer om f.eks. rødliste arter, ministeriets sjældenhedsudvalg, Natura 2000 udvalg mv.

En af sideeffekterne af vores samarbejde med DOF har været, at vi i LOD har været i stand til at etablere grupper og lokalafdelinger samt bibeholde deres høje aktivitetsniveau. Effektivt samarbejde med DOF har sikret, at vi har været i stand til at afholde ungdomslejre, generelle lejre, workshops og medlemsmøder. Dette har bevirket, at LOD har været i stand til at

engagere og involvere et højt antal medlemmer i aktiviteter, men også at vi har været i stand til at træne medlemmerne, så de senere selv har kunnet tage initiativ til lignende aktiviteter. En gruppe af de mest aktive medlemmer blev etableret under DOF og LODs første samarbejdsprojekt - nogle fra denne gruppe betragtes i dag af de lokale myndigheder som såkaldte "eksperter". Vores medlemmer har hermed bidraget til at sikre den nationale fugle- og naturbeskyttelse. Dette er ekstremt inspirerende, særligt fordi det har givet os muligheder for at søge om midler til mindre initiativer, som de selv står for ude i lokalområderne. På den baggrund finder jeg, at den kapacitetsopbygning, som DOF har bidraget med over de sidste fem år, kan anvendes til at lave stærke lokalafdelinger.

Tak til DOF

Som et almindeligt medlem af LOD vil jeg først og fremmest påpege, at takket være samarbejdet med DOF har LOD været i stand til ikke kun at bibeholde, men også til at øge vores kapacitet betydeligt som en uafhængig organisation. Her taler jeg ikke kun om LOD's nye kontor, om nyt kontorudstyr men også træ-

Et klassisk billede fra landbruget i Østeuropa. Hestetrucken slåmaskine med stork. Foto: Hans Skov.

En ungdomslejr i Litauens ornitologiske forening. Holdet her har netop registreret Traner i Novaraistis-reservatet. Foto: LOD.

Litauen

ning af medarbejdere. Støtte til LOD fra DOF har sikret, at LOD har kunnet bibeholde nødvendige medarbejdere. Det sikrer, at LOD har kunnet udvikle aktiviteter og bibeholde konstant kommunikation med medlemmerne. På den anden side, ved at DOF har kunne hjælpe LOD sekretariatet, har LOD medlemmer haft mulighed for at deltage aktivt i naturbeskyttelsesaktiviteter.

Som borger i Litauen vil jeg udtrykke min tak til DOF for jeres bidrag til at hjælpe med at udvikle græsrodssektoren i Litauen. DOF's støtte har muliggjort, at LOD har kunne opnå en status som landets største og aktive grønne medlemsorganisation. Hvilket er vigtigt, ikke kun når det gælder om at tiltrække nye medlemmer, men også når det gælder politisk indflydelse. LOD har bevist, at vi har været i stand til at påvirke politiske beslutningsprocesser og miljølovgivningen. Ingen i Litauen tvivler i dag på, at LOD er en af de mest indflydelsesrige organisationer - og det kan LOD bl.a. takke DOF for.

Liutauras Raudonikis er ansat i LOD-BirdLife Litauen og projektleder på flere DOF samarbejdsprojekter

DOF's arbejde i Østeuropa

AF ANITA PEDERSEN, LEDER AF DOF'S INTERNATIONALE AFDELING

I 1999 opnåede DOF finansiering fra Dancee, Øststøttefonden under Miljøministeriet til Baltic Sea Projektet - eller Østersønetværksprojektet. Projektet var et toårigt program, som omfattede DOF's søsterorganisationer i de baltiske lande, Polen, Kaliningrad og Skt. Petersborg regionerne af Rusland. DOF fik bevilliget ca. 3 mio. kr. til hjælp til at kapacitetsopbygge vores søsterorganisationer, udføre vigtig yngle- og rastefuglelokalitetsregistrering, identificere de vigtigste fugleområder til havs, lobby for etablering af beskyttelsesområder til havs via Helsinki Kommissionen (HELCOM), men ikke mindst at etablere et netværk blandt organisationerne, så de kunne lære af hinandens erfaringer. Et markant resultat af dette arbejde er, at alle de baltiske landes regeringer har anvendt oplysningerne fra de vigtige yngle- og rastefuglelokalitetsregistre som baggrund for udpegning af NATURA 2000 områderne (EU fuglebeskyttelsesområder). Udpegningen af NATURA 2000 områder har været et krav fra EU i forbindelse med EU optagelsesprocessen.

Dernæst har DOF både støttet vores polske og litauiske søsterorganisation med kapacitetsopbygning gennem generel økonomisk og rådgivningsmæssig støtte. Midlerne har været indsamlet blandt DOF's medlemmer med bidrag fra Fugleværnsfondens internationale indsamling og DOF's ekskursionsudvalgs bidrag fra ture til udlandet. Støtten har til Litauen været på ca. 150.000 kr. årligt siden 1999. Som det fremgår af Liutauras artikel, så har DOF's støtte gjort en stor forskel.

Af andre småprojekter kan vi nævne, at DOF i Litauen med midler fra Friluftsrådets Småprojektpulje har arbejdet med ungdomsmedlemmer, naturturisme og lokalafdelingsopbygning. Et arbejde som har støttet det lokale naturengagement rundt omkring i Litauen.

Dernæst har DOF igennem de sidste to år hjulpet LOD og de litauiske myndigheder via en bevilling på ca. 3 mio. kr. fra Dancee, Øststøttefonden under Miljøministeriet med at udarbejde forvaltningsplaner for to vådområder: Novaraistis og Kretunas Naturreservaterne. Områderne er udpeget som NATURA 2000 områder bl.a. på baggrund af områdernes betydning for rastende vandfugle under forårstrækket.

Thomas Lehmborg er udsendt af DOF som rådgiver i Tanzania.

Her fortæller han om sit arbejde, der blandt andet går ud på styrke

DOF's søsterorganisation BirdLife Tanzania.

Udsendt i Uluguru

I begyndelse af maj 2001 var jeg pludselig bosiddende i Morogoro, en mindre provinsby ved foden af Uluguru-bjergene i det centrale Tanzania. Jeg er udsendt som rådgiver for DOF på et større kapacitetsopbygningsprojekt af DOF's søsterorganisation Wildlife Conservation Society of Tanzania (WCST-BirdLife Tanzania). Som rådgiver er jeg DOF's repræsentant på dette projekt, som har til hovedopgave at kapacitetsopbygge DOF's søsterorganisation WCST, bl.a. via et integreret udviklings- og naturforvaltningsprojekt i Uluguru-bjergene. Sagt meget kort er jeg ansat til at sikre, at projektets aktiviteter bliver gennemført på tilfredsstillende vis gennem træning og rådgivning af de lokale medarbejdere. Selvom en del taler engelsk, inklusiv alle mine kolleger, så er det godt at kunne begå sig lidt på swahili, som er nationalsproget.

En almindelig arbejdsdag

Klokken otte møder jeg på kontoret ligesom mine fem tanzaniske kolleger. Vi udveksler de sædvanlige grundige og lange hilsner på swahili, hvorefter jeg som regel slår over i engelsk, fordi mit swahili ikke er så avanceret endnu. Mine kolleger taler dog altid swahili indbyrdes, hvilket godt kan være lidt irriterende engang imellem. Man kan som eneste udlænding godt føle sig lidt koblet af samtalen, når man kun forstår brudstykker. Derefter tjekker jeg projektets email for indkommende post. Der er hele tre emails fra DOF, hvilket skyldes, at vi er midt i en afrapporteringsfase. 99% af vores kommunikation med DOF foregår via email. Kun undtagelsesvis bruger vi telefon pga. de høje priser. En god internetudbyder er derfor helt afgørende, og dem er der ikke mange af i en provinsby i Tanzania. Den ene af de tre emails kan jeg svare på med det samme, men netop som jeg er i gang, sker der en strømafbrydelse, og computeren slukker med det samme. I Tanzania er strømafbrydelserne ikke det

værste, selvom de er hyppige og ofte langvarige. For at få lavet dagens arbejde går vores sekretær ned til viceværten, og beder ham om at starte generatoren, hvilket han så gør, efter at vi har købt 10 liter diesel. Så kan vi endelig færdiggøre vores email til DOF og få den sendt.

Sidst på formiddagen tager tre af mine kolleger så afsted op i bjergene. De har arrangeret et stort møde med en af landsbyregeringerne i en del af vores projektområde. Formålet er at hjælpe landsbyen med at formulere nogle lokale love for, hvordan de skal bevare og sikre en bæredygtig udnyttelse af en mindre skov, som de har valgt at udlægge som et landsby-skovreservat. Kort tid efter kommer den lokale konge Kingalu den XIV forbi (konge over hele Waluguru stammen der bor i Uluguru-bjergene). Vi har et meget frugtbart samarbejde med ham, og han kommer for at snakke med os om en avisartikel fra dagen før, hvor en lokal journalist tilsyneladende helt har misforstået kongens budskaber mht. skovbevarelse. Vi aftaler så at afholde en pressekonference i samarbejde med amtsborgmesteren, således at alle uklarheder kan blive ryddet af banen, og alle kan se at projektet har fuld opbakning og samarbejder med både ledere af lokal- og centralregeringen samt med den traditionelle leder. I Tanzania, som i mange andre udviklingslande, er der flere parallelle

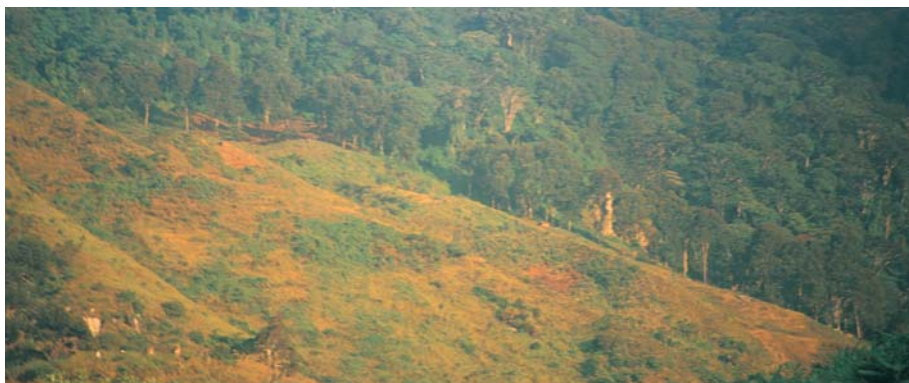
hierarkiske strukturer. Hvis man ikke samarbejder med dem alle, så kan de modarbejde projektet i udstrakt grad, så der ligger meget arbejde i blot at informere om projektet på alle niveauer og dernæst skabe samarbejde.

Frokosten tager vi som sædvanlig ved 13-tiden. Kort derefter tager vores sekretær til sin nevøs begravelse i Arusha. Dvs. en hel dags bustur. Nevøen blev kun 23 år, inden han døde af AIDS.

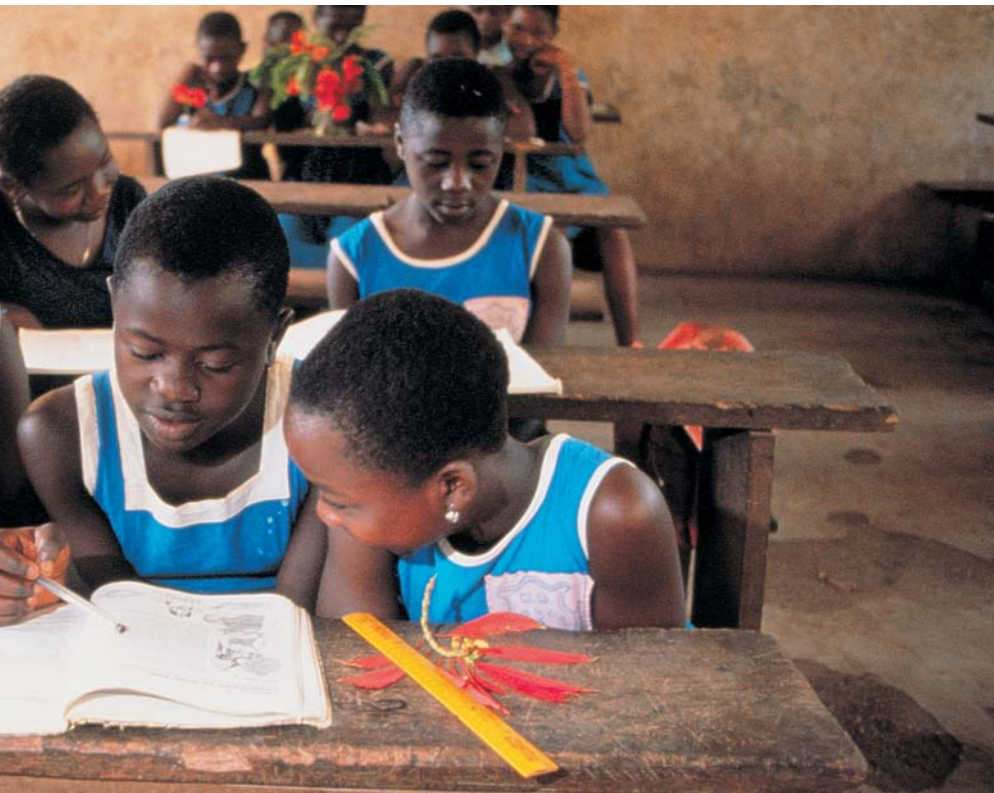
Resten af eftermiddagen bruger jeg så på sammen med den lokale projektleder at rette i opdateringen af vores arbejdsplaner for 2003.

En anderledes dag

Den 20. september 2002 var en usædvan-

Grænsen til den beskyttede skov er skarp i Uluguru. Foto: Anita Pedersen.

Skolebørn undervises i biologi - her i de lokale blomster. Foto: M. Edwards, BirdLife

lig dag for mig som DOF rådgiver. En dag hvor det kan mærkes, hvordan DOF har gjort en forskel i Tanzania. Vi havde netop i starten af måneden fået tildelt fem års forlængelse på projektet fra Danida. Det blev fejret med en lille reception efterfulgt af en ekskursion op i Uluguru-bjergene, hvor vi viste vores projektaktiviteter frem. Vi var en konvoj på ikke mindre end syv biler. Her deltog bl.a. Tanzanias miljøminister, amtsborgmesteren, kommunaldirektøren, borgmesteren, amtspolitichefen, fire medlemmer af regeringspartiet, kong Kingalu den XIV, samt nogle journalister. Flere af dem holdt taler undervejs på turen. Ministeren gav kong Kingalu et mandat til på vegne af regeringen at arbejde for

Lowerigdes Solflugl - findes kun i Uluguru. Foto: Henrik Kisbye.

bevarelse af Uluguru - det lød nærmere som en ordre! Der var flere hundrede som lyttede til talen, og den blev vist om aftenen i lokal TV og udsendt i den nationale Radio Tanzania samt omtalt i flere større dagblade. Efter talerne blev vi inviteret ind i kong Kingalus hus, hvor vi blev budt på kogt ged og ris.

For bare tre år siden var der meget få tanzaniere, der vidste besked om betydningen af Uluguru-bjergene. DOF har gjort en forskel ved at hjælpe WCST med at få sat Uluguru-bjergene på "landkortet" - vi kan være pavestolt af vores indsats. Alle højtstående myndigheder er nu bekendt med den enorme vigtighed, som bjergene har ikke kun for den biologiske artsrigdom, men også som drikkevandsforsyning for en stor del af befolkningen. Dernæst har de lokale opnået indsigt via de oplysnings- og træningsprogrammer, som vi har udført. Alt sammen gør det, at det er helt enestående at arbejde her. De lokale forstår betydningen af deres område, og endnu mere end før har de opnået forståelse, ejerskab og tager ansvar for bevarelsen af deres enestående naturressourcer.

Thomas Lehmberg, Uluguru, Tanzania, februar 2003

Alice Bhukoli, direktør for WCST-BirdLife Tanzania:

"Samarbejdet med DOF begyndte i 1998, da vi i fællesskab indsendte en ansøgning til Danida. Vi var heldige og modtog en bevilgning på 7,9 mio. kr. til et treårigt projekt fra 1999-2002, hvor vi skulle arbejde for et integreret udviklings- og naturforvaltningsprojekt i Uluguru-bjergene og derudover sikre en kapacitetsopbygning af vores organisation. Uluguru-bjergene er et af de 25 mest betydningsfulde områder for biologisk artsrigdom i hele Verden, derudover er skovene på Uluguru-bjergene vigtige for drikkevandsforsyningen til flere større provinser og ikke mindst hovedstaden Dar es Salaam. Derfor var det af allerstørste betydning for WCST, at vi fik finansieret aktiviteter i dette område.

WCST blev grundlagt i 1988 og er den ældste grønne medlemsbaserede forening i Tanzania. Samarbejdet med DOF har betydet, at vi har været i stand til at markere os over for lokale og nationale myndigheder: Vi kan påpege det ansvar, vi som tanzaniere må påtage os over for vores værdifulde natur. Dernæst har vi fået overført jeres erfaringer med samarbejde med myndigheder, som har bevirket, at vi har kunnet håndtere situationer anderledes og mere professionelt. Samtidig har vi fået styrket vores sekretariat så ikke kun vores medarbejdere, men også medlemmer og politikere er blevet mere inspireret og trænet i græsrodsarbejde. Det har bl.a. resulteret i, at vi nu har etableret to lokalafdelinger i hhv. Morogoro og Arusha. Stor var vores glæde derfor, da vi fik bevilget en forlængelse af projektet fra Danida - 10 mio. kr. over de næste fem år (2002-2007). Vi ser frem til, hvad de næste fem år kan bringe, særligt ser vi frem til en mere intensiv erfaringsudveksling mellem DOF og WCST, som i det lange løb kan gavne begge vores organisationer meget."

Udenrigsminister Per Stig Møller (K). Foto: Udenrigsministeriet.

Per Stig Møller:

“Den danske støtte til naturen fortsætter”

- seks spørgsmål til udenrigsministeren om miljøbistand.

Ministeren stod selv i spidsen for oprettelsen af dansk miljøbistand efter Rio-topmødet i 1992. Her i 2003 skal miljøbestanden evalueres. Hvordan bør miljøbistanden udvikle sig i de kommende år?

“Regeringen lægger afgørende vægt på, at miljøbistanden bliver rettet mod de lande og de aktiviteter, hvor vi får mest mulig forbedring af det globale miljø for pengene. Vi skal være med til at udvikle det potentiale, der ligger i modtagerlandene selv, ikke mindst i det lokale erhvervsliv og i andre former for privat initiativ.

I de kommende år venter jeg, at miljøbistanden i de enkelte lande vil blive koncentreret på nogle få, højt prioriterede områder, så vi sikrer en sammenhæng mellem kapacitetsopbygning og konkrete projekter til fordel for miljøet og fattige menneskers levevilkår. Det skal selvfølgelig aftales med samarbejdslandene, hvilke områder det bliver, men der er allerede indhøstet gode erfaringer på områder som bymiljø, energiforsyning/produktion og naturressourceforvaltning.

Vi skal også have et skarpt blik for god regeringsførelse og respekt for internationale retsnormer og regelsæt. Det nytter ikke at støtte miljøindsatser, hvis de regeringer, der samarbejdes med, ikke respekterer de gældende regler, eller hvis en korrupt administration fratager borgere og virksomheder enhver tilskyndelse til at overholde reglerne. Der er en nøje sammenhæng mellem indsatser for miljø

og bæredygtig udvikling og de bredere samfundsmæssige prioriteter i det danske udviklingssamarbejde som demokratisering, forbedring af kvinders vilkår og bedre regeringsførelse.”

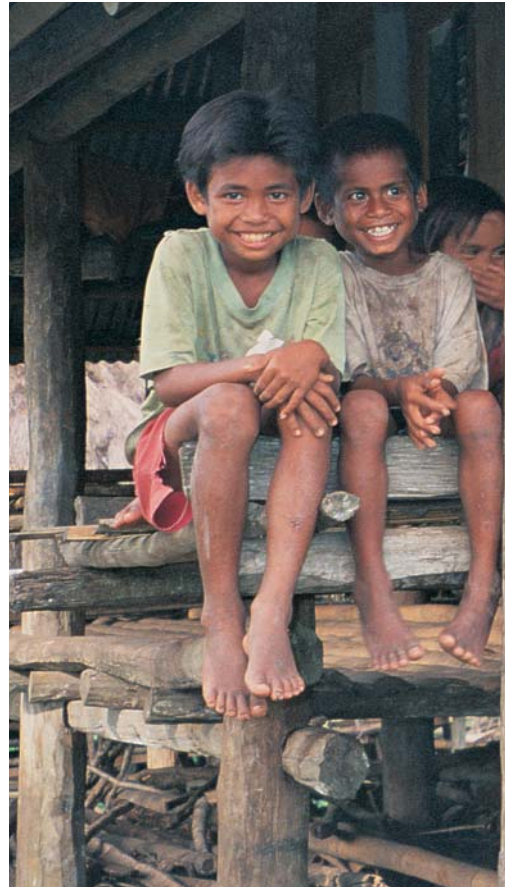
Bekæmpelse af fattigdom har højeste prioritet i dansk ulandsbistand. Er det muligt at forene bekæmpelsen af fattigdom med en bæredygtig forvaltning af naturen?

“Foringelser af miljøets tilstand og udpining af naturressourcer medvirker ofte til at begrænse udviklingslandenes muligheder for langsigtet økonomisk udvikling og resulterer ofte samtidig i forringelser af især de fattigstes levevilkår. Det er der mange årsager til: De fattige er ofte direkte afhængige af naturressourcerne til mad, bolig og brændsel, de er henvist til at leve på marginaliserede områder, og de

rammes især af afledte sundhedsproblemer, naturkatastrofer og så videre. Nogle miljøproblemer kan samtidig siges at være knyttet til de fattiges egen levevis - uagtet at ureguleret industriproduktion og de velstående forbrug dog stadig bærer en større del af skylden herfor.

Jeg mener derfor, at vi skal se fattigdomsbekæmpelse og fremme af miljømæssig bæredygtighed i nær sammenhæng. På Verdenstopmødet i Johannesburg i august sidste år slog vi jo netop fast, at beskyttelse af miljøet er en forudsætning for effektivt at løse fattigdomsproblemerne i udviklingslandene, både på kort sigt og på lang sigt.

Regeringen prioriterer derfor også miljøet højt i det danske samarbejde med udviklingslandene. Miljøet er både en særligt

Regnskoven forsvinder - her i Thailand. Foto: Anita Pedersen.

Børn i landsbyen Manurara på Sumba i Indonesien, hvor DOF gennemfører et miljø- og udviklingsprojekt, finansieret af Danida under Udenrigsministeriet. Foto: Niels Riis.

prioriteret, selvstændig sektor for vores udviklingsindsats og et såkaldt tværgående hensyn, der skal hjælpe os til at sikre miljømæssig bæredygtighed af alle de bistandsaktiviteter, vi gennemfører.”

De såkaldt "brune" projekter (rensningsanlæg, affaldssortering mv.) har hidtil været dominerende i dansk miljøbistand. Er der fremover mulighed for at styrke de "grønne" projekter omkring naturbeskyttelse, således at konventionen om biodiversitet og bevarelse af klodens artsrigdom vægtes højere i dansk miljøbistand?

“Selv om det lykkes at koncentrere den fremtidige miljøindsats om nogle få områder, siger det sig selv, at regeringen ikke allerede nu kan lægge sig fast på en fordeling af midler eller indsatser på specifikke områder. Også her gælder det, at indsatserne skal støtte og supplere hinanden. Hvis man f.eks. satser på at fremme omlægningen af energiforsyning og -produktion til bæredygtige former, vil det i sig selv kunne indebære beskyttelse af naturressourcer som skov og anden bevoksning.

Under alle omstændigheder venter jeg, at den danske støtte til bevarelse og beskyttelse af naturressourcer vil blive fortsat. I mange udviklingslande er naturressourcerne de fattige befolkningsgruppers eneste eksistensgrundlag, og det er derfor næsten altafgørende for deres fremtid, at disse ressourcer bliver udnyttet på bæredygtig vis. Samtidig er naturressourcerne i global sammenhæng afgørende for opret-

holdelse af den biologiske mangfoldighed.

Endelig finder jeg, at det er vigtigt at se den danske miljøbistand i sammenhæng med de langt større indsatser, som vi bærer i fællesskab med de øvrige industrialiserede lande, og som foregår inden for rammerne af internationale aftaler og organisationer, herunder ikke mindst EU.”

De folkelige organisationer, NGO'erne, har spillet en vigtig rolle i dansk miljø- og udviklingsbistand. Også de grønne organisationer (miljø-NGO'er) har gennemført projekter finansieret af Danida. Det gælder blandt andet Dansk Ornitologisk Forening. Hvordan ser ministeren på miljø-NGO'ernes rolle i den fremtidige miljøbistand?

“Støtte til civilsamfundet - dvs. den del af samfundet, der ligger mellem staten, markedet og den enkelte familie - er et vigtigt element i regeringens politik for vort samarbejde med udviklingslandene. En væsentlig forudsætning for en langsigtet demokratisk udvikling i udviklingslandene er et dynamisk og uafhængigt civilsamfund. De danske NGO'er har gode forudsætninger for at styrke civilsamfundene i udviklingslandene, hvorfor den største del af støtten til civilsamfundet i Syd gives gennem NGO'erne. Jeg kan i denne forbindelse oplyse, at der under NGO-bistanden i 2002 blev givet næsten 900 mio. kr. til cirka 80 danske NGO'er til gennemførelsen af projekter i udviklingslandene.

De danske NGO'er har også på miljøområdet ydet et væsentligt bidrag til gen-

nemførelse af Danmarks miljø- og udviklingsbistand.

I hvilket omfang miljøet i udviklingslandene skal prioriteres i fremtiden vil i stort omfang være op til de danske NGO'er, når disse fremsender projektansøgninger til Udenrigsministeriet. De overordnede principper for den danske støtte til civilsamfundet vedrører fattigdomsorienteret økonomisk vækst, fremme af demokratisering og folkelig deltagelse i udviklingsprocessen samt bæredygtig udvikling. Det er værd at bemærke, at mange af de projekter, som allerede støttes har en miljødimension uanset inden for hvilken sektor, projektet gennemføres. Samtidig lægges der vægt på, at NGO'erne er folkeligt forankret.”

Hvordan skal balancen mellem små og store NGO'er være fremover. Er der udsigt til at de mindre NGO'er får en større procentdel af NGO-bistanden?

“Balancen mellem, hvor stor en andel af NGO-bistanden der skal gives gennem små og store NGO'er bestemmes først og fremmest af kvaliteten og relevansen af NGO'ernes projektansøgninger. Jeg vil i den forbindelse desuden gøre opmærksom på, at netop for at styrke de små og mindre danske NGO'ers deltagelse i udviklings samarbejdet har Danida gennem nogle år støttet en konsulentordning, hvor “Projektrådgivningen - Sammenslutningen af mindre NGO'er i Danmark” tilbyder rådgivning og vejledning. Fordelingen mellem store og små NGO'er vil blive lagt frem til debat.”

En negativ konsekvens af nedskæringer på miljøbistanden er at de lokale NGO'er i udviklingslandene oplever Danmark som en utroværdig partner, når de har forberedt projekter der ikke bliver til noget. Hvad vil ministeren gøre for at rette op på Danmarks troværdighed?

“Lad os slå et par ting helt fast. Den danske udviklingsbistand svarede i 2002 til ca. 1 pct. af vores bruttonationalindkomst (BNI). Dermed var Danmark det land i verden, der relativt gav mest i udviklingsbistand og er ét af blot fem lande, der lever op til FN's målsætning om at yde 0,7 pct. af BNI i udviklingsbistand. Danmark vil også i de kommende år ligge i det absolutte førerfelt på udviklingsbistandens område. Efter regeringens opfattelse har den danske troværdighed på ingen måde lidt skade af den fokusering og effektivisering, som regeringen foretog i forbindelse med gennemgangen af miljø- og udviklingsbistanden efter regeringsskiftet.” *hrc*

Lande hvor DOF har støttet aktiviteter 1990-2003

Bulgarien	Midvintertællinger af vandfugle, tilskud til deltagelse i BirdLife Verdenskonference.	Botswana	Tilskud til deltagelse i BirdLife Verdenskonference.
Estland	Vigtig yngle- og rastefuglelokalitetsregistrering, BirdLife østersønetværk, generel støtte, tilskud til deltagelse i BirdLife Verdenskonference.	Cameroon	Tilskud til deltagelse i BirdLife Afrikakonference.
Grækenland	Forvaltning af et vådområde, PRESPA projektet.	Congo	Tilskud til deltagelse i BirdLife Afrikakonference.
Letland	Vigtig yngle- og rastefuglelokalitetsregistrering, BirdLife østersønetværk, renovering af kontor, generel støtte, tilskud til deltagelse i BirdLife Verdenskonference.	Egypten	Trækfugleprojekt.
Litauen	Generel støtte og kapacitetsopbygning, vigtig yngle- og rastefuglelokalitetsregistrering, BirdLife østersønetværk, opsætning af storkereder og formidling om betydning af våde enge, ungdoms- og økoturismeprojekt i Baltoje Voke, udarbejdelse af forvaltningsplaner for to vådområder (Novaraistis og Kretunas), tilskud til deltagelse i BirdLife Verdenskonference.	Marokko	Tilskud til deltagelse i BirdLife Afrikakonference.
Norden	BirdLife østersønetværk, nordisk-baltisk skovpolitisk medarbejder.	Mozambique	Tilskud til deltagelse i BirdLife Verdenskonference.
Island	Tilskud til deltagelse i BirdLife Verdenskonference.	Namibia	Tilskud til deltagelse i BirdLife Verdenskonference.
Malta	Trækfuglekampagne, tilskud til opkøb af reservat.	Lesotho	Tilskud til deltagelse i BirdLife Verdenskonference.
Polen	Vigtig yngle- og rastefuglelokalitetsregistrering, BirdLife østersønetværk, forvaltning af vådområdet Karsiborska Kepa, oplysningsprojekt og dataindsamling i Bialowieza skoven, generel støtte og kapacitetsopbygning.	Seychellerne	Tilskud til deltagelse i BirdLife Verdenskonference.
Rumænien	Tilskud til deltagelse i BirdLife Verdenskonference.	Swaziland	Tilskud til deltagelse i BirdLife Verdenskonference.
Rusland	Skt. Petersborg og Kaliningradregionerne. Vigtig yngle- og rastefuglelokalitetsregistrering, BirdLife østersønetværk, tilskud til deltagelse i BirdLife Verdenskonference.	Tanzania	Identificering af vigtige kystnære vådområder, midvintertællinger af vandfugle, kapacitetsopbygning af organisationen, bæredygtig forvaltning af Uluguru Bjergene, tilskud til deltagelse i BirdLife Afrikakonference.
Slovakiet	Tilskud til deltagelse i BirdLife Verdenskonference.	Uganda	Midvintertællinger af vandfugle, tilskud til deltagelse i BirdLife Verdenskonference.
Tyrkiet	Trækfugle- og formidlingsprojekt.	Cambodia	Tilskud til deltagelse i BirdLife Asienkonference.
Ukraine	Tilskud til deltagelse i BirdLife Verdenskonference.	Filippinerne	Kortlægning af vigtige havfuglelokaliteter i Sulu havet, bæredygtig forvaltning af naturreservatet Sierra Madre.
Ungarn	Etablering af et naturformidlingscenter, tilskud til deltagelse i BirdLife Verdenskonference.	Indonesien	Bæredygtig forvaltning af kystskove på det sydlige Sumatra, vigtig yngle- og rastefuglelokalitetsregistrering, bæredygtig forvaltning af to skovreservater på øen Sumba, tilskud til deltagelse i BirdLife efteruddannelseskursus.
		Laos	Tilskud til deltagelse i BirdLife Asienkonference.
		Malaysia	Vigtig yngle- og rastefuglelokalitetsregistrering, tilskud til deltagelse i BirdLife Verdenskonference.
		Thailand	Generel støtte og kapacitetsopbygning, bæredygtig forvaltning af naturreservatet Khao Nor Chuchi, tilskud til deltagelse i BirdLife Verdenskonference.
		Vietnam	Projektidentifikation i skovområdet Ke Go og i et kystområde i Røde flodens delta, bæredygtig forvaltning af naturreservatet Ke Go, tilskud til deltagelse i BirdLife Asienkonference.

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) er en medlemsbaseret fugle- og naturbeskyttelsesorganisation, der blev etableret i 1906. Foreningens formål er at arbejde for bevarelse af alverdens biologiske artsrigdom gennem en bæredygtig forvaltning af de naturlige ressourcer. Foreningen tæller i dag c. 13.000 medlemmer, og har lokalafdelinger i samtlige af landets amter (hovedstadsregionen dog kun én). DOF har siden midten af 80'erne været involveret i internationale aktiviteter. DOF er den danske partner af BirdLife International, og foreningens internationale engagement

bygger på samarbejdet med søsterorganisationer indenfor følgende emner:

- Kapacitetsopbygning af vores søsterorganisationer,
- Udarbejde og etablere undervisningsprogrammer,
- Identifikation af de vigtigste yngle- og rastefuglelokaliteter,
- Indsamling og bearbejdning af biologiske data,
- Udarbejde og implementere forvaltningsplaner,
- Implementere integreret udviklings- og naturforvaltningsprojekter.

For yderligere information kontakt:

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 138-140, 1620 København V.
Tlf. 33 31 44 04 - Fax 33 31 24 35 - Email dof@dof.dk - www.dof.dk